

Helhetlig gjennomgang av nasjonale og flerregionale behandlingstjenester i spesialisthelsetjenesten 2017

Spørsmål til lederen av behandlingstjenesten

SETT MARKØREN I DET GRÅ FELTET FØR DU STARTER SKRIVINGEN.

Navn på tjenesten:	Nasjonal behandlingstjeneste for yrkesmedisinsk utredning av yrkesdykkere.
Lokalisering:	Yrkesmedisinsk avdeling, Haukeland universitetssykehus
Tjenestens innhold	
1. Det forutsettes at alle nasjonale og flerregionale behandlingstjenester har utarbeidet egne henvisningskriterier. Det bes om at tjenestens henvisningskriterier legges ved spørreskjemaet.	
2. Gi en kort beskrivelse av insidens for de diagnosene som inngår i tjenestens ansvarsområde. (Med insidens menes i denne sammenheng antall genuint nye pasienter som er behandlet ved den nasjonale tjenesten i et aktuelt kalenderår. Hver pasient skal telles bare en gang i livet.) Gjennomsnittlig 16-18 pasienter per år	
3. Har tjenestens innhold (behandlingsmetode og/eller volum) og avgrensninger mot andre deler av helsetjenesten endret seg de siste 5 år? Nei	
4. Finnes det andre behandlingsmetoder for de diagnoser/skader som inngår i tjenestens ansvarsområde? Trykkfallsyke og luftembolier kan behandles i avdelingens trykkammer. De diagnoser og skader yrkesdykkerene har som utredes vil ofte ikke være tilgjengelig for behandling, men kan til en viss grad møtes med kompenserende tiltak.	
5. Hva er hovedbegrunnelsen for at denne tjenesten fortsatt skal være sentralisert?	

En god vurdering av dykking og spesielt yrkesdykking krever unik kompetanse som er bygget opp ved Yrkesmedisinsk avdeling ved Haukeland universitetssykehus og Universitetet i Bergen fra 1980-tallet både klinisk og forskningsmessig.

Bemanning

6. For å sikre kontinuitet er det forutsatt at det skal være ansatt minst tre fagpersoner pr. fagspesialitet som kan ivareta behandlingstilbudet i en nasjonal behandlingstjeneste. Gi en kort redegjørelse for hvordan dette kravet er oppfylt for denne tjenesten.

Et standardisert pasientforløp i tjenesten inkluderer nevrolog, nevrofysiolog, nevropsykolog, lungelege og ØNH-lege. Ved Yrkesmedisinsk avdeling er det ansatt 3 nevrologer, 2 nevropsykologer og 3 lungeleger . ØNH-utredningen forgår ved ØNH-avdelingen i et team med flere leger, hvorav 2 overleger har disputert innen dette fagfeltet. En lungelege er professor i hyperbarmedisin og en nevrolog er professor i nevrologi.

Kvalitet

7. Nasjonale tjenester skal bidra til økt kvalitet på utredning og behandling av en definert og avgrenset pasientgruppe. Det bes om dokumentasjon på oppnådde behandlingsresultater og andre kvalitetsmål som tjenesten har etablert.

Nasjonal behandlingstjeneste for yrkesmedisinsk utredning av yrkesdykkere er ikke en behandlingssenheter. Vi arbeider for tiden med å finne kvalitetsmål for utredningen som er relevante utover det faktum at vi får gode tilbakemeldinger fra yrkesdykkerne og har et godt rennome i dykkermiljøet. Behandlingstjenesten blir også tatt med på råd fra offentlige institusjoner som Arbeidstilsynet og Statoil.

Kompetansespredning

8. En nasjonal eller flerregional behandlingstjeneste skal blant annet spre informasjon om tjenestens innhold, behandlingstilbud, henvisningskriterier, henvisningsrutiner og understøttelse av et helhetlig pasientforløp til helsepersonell og brukere av tjenesten. Det forventes derfor at alle nasjonale tjenester har utarbeidet en plan for kompetansespredning.

Det bes om at plan for kompetansespredning legges ved.

Tilleggsinformasjon

9. Eventuelle andre forhold som er viktig for å forstå hvordan tjenesten fungerer som en nasjonal eller flerregional behandlingstjeneste:

Behandlingseneheten har et aktivt forskningsmiljø som driver både klinisk epidemiologisk og eksperimentell forskning. Avdelingen har Nordeuropas største kammeranlegg for hyperbar oksygenbehandling av pasienter og dessuten et laboratorium med små trykkamre for studier av

celler uder trykk.

Signering av ansvarlig leder

Dato og underskrift:

01.03.2017 Marit Grønning (sign)

Vedlegg

Det bes om følgende vedlegg:

- Tjenestens plan for kompetansespredning
- Henvisningskriterier til tjenesten
- Dokumentasjon for oppnådde behandlingsresultater og kvalitetsmål

191216 arl

Kvalitet

Kvaliteten på utredningen er sikret gjennom at den utføres av et høyt spesialisert tverrfaglig team som også bidrar i dykkemedisinsk relatert forskning. Teamet er sammensatt av spesialister fra flere av sykehusets avdelinger og består av lungelege, 2 nevrologer, spesialist i klinisk psykologi og nevropsykologi, nevrofysiologi, øre-nese-hals og radiologi. Alle spesialistene har spesiell kompetanse innen dykking og to har universitetstilknytning. Lungelege har 100% professorat innen hyperbarmedisin. Den ene nevrologen har professorat i bistilling. All utredning gjøres etter et oppsatt program som tar utgangspunkt i de plager dykkeren er henvist for. Fordi dykkere ofte har sammensatte plager vil utredninger ofte gå over tre dager slik at alle relevante spesialister involveres. Derved får man utført de nødvendige undersøkelser samlet, dykkeren utredes av fagfolk med landets høyeste ekspertise innen klinisk dykkemedisin og de unngår å måtte møte flere ganger eller reise til forskjellige deler av helsetjenesten, hvilket er kostnadseffektivt.

Plan for kompetansespredning

Behandlingstjenesten skal bidra til nasjonal kompetanseoppbygging og spredning av kompetanse. Undervisningen og formidlingen skal være basert på oppdatert kunnskap gjennom forskning og fagutvikling.

Målgruppene er alle kategorier helsepersonell, dykkere, dykkerskolene og arrangørene av sportsdykkerkurs, myndighetsorganer, industri, fagforeninger og andre interesseorganisasjoner.

Vi henvender oss særlig til leger med interesse for dykking og hyperbar oksygenbehandling. Fokus rettes både mot leger som sertifiserer dykkere, leger som skal være ansvarlig for et individuelt behandlings- og oppfølgingsprogram for dykkere med yrkesrelatert sykdom og skade, og mot leger med ansvar for pasienter som kan ha nytte av hyperbar oksygenbehandling.

Foreleser om yrkesdykking i kurs for LIS i arbeidsmedisin

Sertifisering og resertifiserings-kurs for dykkerleger

Forelesning for medisinerstudenter

Samarbeidsmøter med Arbeidstilsynet 2-3 ganger per år

Rådgivende i forhold til yrkesdykking innen petroleumsnæringen.

Samarbeid med Dykkerkontaken i Oslo som blant annet organiserer mestringskurs i rehabiliteringsøyemed for tidligere Nordsjødykkere

Presentasjon av forskningsresultater ved nasjonal møte og internasjonale kongresser

Henvisning av yrkesdykkere til Nasjonal behandlingstjeneste for yrkesmedisinsk utredning av yrkesdykkere

Nasjonal behandlingstjeneste for yrkesmedisinsk utredning av yrkesdykkere er lokalisert til Yrkesmedisinsk avdeling, Haukeland universitetssykehus, Bergen.

Denne nasjonale behandlingstjenesten omfatter første gangs utredning av helseeffekter av yrkesdykking, og samarbeid om videre oppfølging med primær- og spesialisthelsetjeneste der dykkeren bor.

Hvilke dykkere kan henvises?

Yrkesdykkere hvor det er mistanke om sykdom eller skade som er forårsaket av yrket som dykker, eller hvor dykkerlege er i tvil om dykker fyller helsekravene for yrkesdykking.

Henvisningen bør inneholde en beskrivelse av dykkerens arbeid, symptomer, tidspunkt for debut av symptomer, om det foreligger annen sykdom, medikamenter og den utredning som allerede er gjort.

Hvilken utredning?

Hvis det foreligger symptomer som kan skrive seg fra påvirkning av flere organer, så vil utredningen bli utført i et samarbeid mellom flere spesialister og kan gå over 3 dager. Hvis det er sannsynlig at symptomene kun kommer fra ett organ, så vil utredningen bli mer begrenset.

Ved 3 dagers utredning, så vil det som regel være mulig å bo på sykehotellet for de som er tilreisende.

Dykkere eksponeres for en rekke faktorer som potensielt kan gi akutt og langtids helseskade. Dekompresjonsstress kan gi akutt trykkfallssyke med affeksjon av nervesystemet (hodepine, konsentrasjonsvansker, lammelser), ledd og hud. Alvorlige hendelser i forbindelse med dykking kan gi akutte og kroniske psykiske plager. Langtidseffektene av dykking og sekveler av trykkfallssyke omfatter også redusert lungefunksjon og skader i hjerne og ryggmarg. Kvaliteten på utredningen er sikret gjennom at den utføres av et høyt spesialisert tverrfaglig team som også bidrar i dykkemedisinsk relatert forskning. Teamet er sammensatt av spesialister fra flere av sykehusets avdelinger og består av lungelege, 2 nevrologer, spesialist i klinisk psykologi og nevropsykologi, nevrofysiologi, øre-nese-hals og radiologi. Alle spesialistene har spesiell kompetanse innen dykking og to har universitetstilknytning. Lungelege har 100% professorat innen hyperbarmedisin og bistilling ved Yrkesmedisinsk avdeling. Den ene nevrologen har professorat i bistilling. All utredning gjøres etter et oppsatt program som tar utgangspunkt i de plager dykkeren er henvist for. Fordi dykkere ofte har sammensatte plager vil utredninger ofte gå over tre dager slik at alle relevante spesialister involveres. Derved får man utført de nødvendige undersøkelser samlet, dykkeren utredes av fagfolk med landets høyeste ekspertise innen klinisk dykkemedisin og de unngår å måtte møte flere ganger eller reise til forskjellige deler av helsetjenesten, hvilket er kostnadseffektivt.

Helhetlig gjennomgang av nasjonale og flerregionale behandlingstjenester i spesialisthelsetjenesten 2017

Spørsmål til tjenestens faglige referansegruppe

SETT MARKØREN I DET GRÅ FELTET FØR DU STARTER SKRIVINGEN.

Navn på tjenesten:	Nasjonal behandlingstjeneste for yrkesmedisinsk utredning av yrkesdykkere
Lokalisering:	Helse Bergen HF
1. Hvor ofte arrangeres det møter mellom tjenesten og referansegruppen? Årlig	
2. Deltar den faglige referansegruppen i utarbeidelse av tjenestens årsrapport? Nei, men de se to siste årene har vi hatt fellesmøter før årsrapporten er ferdigstilt. Da har vi hatt anledning til å drøfte prosess og forventinger til årsrapport.	
3. Har referansegruppen bidratt i utarbeidelse av henvisningskriterier og henvisningsrutiner? Ikke de siste årene og i så fall kun i forhold til forventninger.	
4. Har referansegruppen bidratt i utarbeidelse av informasjon om tjenesten til helsepersonell og brukere av tjenesten? Nei, men det er fremmet et ønske fra referansegruppen om at dette kan være tema på kommende fellesmøter.	

5. Mandat for faglige referansegrupper forutsetter at det enkelte medlem skal overvåke om tjenesten drives etter intensjonen, når det gjelder å gi et klinisk tilbud til pasienter fra egen region. Har referansegruppens medlemmer etablert rutiner for tilbakemelding til eget RHF?

Helse Sørøst: Ikke etablert rutine. Vil melde eventuelle avvik til administrativt nivå i eget RHF

Helse Vest: Vertsregion til behandlingstjensten. For øvrig ingen kommentarer.

Helse Midt: Det meldes ikke rutinemessig til eget RHF. Eventuelle avvik vil dog bli meldt.

Helse Nord: Ikke etablert rutine for tilbakemelding til RHF, men skal i år gi tilbakemelding om aktiviteten og behov for ytterligere informasjon om tilbudet i regionen.

6. Har tjenesten etablert et system for å ivareta brukermedvirkning?

Referansegruppen er etablert med brukerrepresentant og representant fra UiB. Vi ønsker at Direktoratet vurderer å oppnevne to brukerrepresentanter. Det vises til årets tilbakemelding til tjenestens årsrapport.

Tilleggsinformasjon

7. Dersom du har informasjon som er viktig for å forstå hvordan tjenesten fungerer som en nasjonal eller flerregional behandlingstjeneste, så kan dette beskrives her:

Den aktuelle behandlingstjeneste gjennomfører i utgangspunktet få utredninger i året. Det utredes imidlertid pasienter fra alle fire helseregioner. Referansegruppen er opptatt av at tjenesten også vektlegger forebyggende aktivitet og forskning.